

2003 Jaar van de Roerdomp

De Roerdomp laat zich niet zo gemakkelijk vangen in het kijkerbeeld. Het geluid is echter zeer kenmerkend en op grond daarvan wordt meestal het aantal territoria bepaald. Uit onderzoek blijkt echter dat bij meer bezoeken het aantal territoria soms hoger uitpakt dan normaal wordt aangehouden. Verder schijnt iedere Roerdomp anders gebekt; z'n roep, zo blijkt uit sonogrammen, is te vergelijken met een vingerafdruk. Met behulp van deze individuele herkenning blijkt dat menig inventariseerder door de roepende Roerdampen op het verkeerde been kan zijn gezet; het hoeft niet altijd dezelfde vogel te zijn die roept. We weten al heel wat van de Roerdomp, maar de inventarisatie is nog steeds omgeven met de nodige geheimzinnigheid. Denk hier maar eens aan wanneer u op een mooie, koude april-ochtend met genoeg luistert naar een hoempende, onzichtbare Roerdomp.

SOVON heeft 2003 uitgeroepen tot het Jaar van de Roerdomp. Dit sluit mooi aan op de activiteiten die Vogelbescherming Nederland voor deze soort ontplooit. Met het verschijnen van het Beschermingsplan Moerasvogels in 2000 is er veel aandacht gekomen voor de Nederlandse moerassen. De Roerdomp is één van de dertien aandachtsoorten van dit plan; ook de Europese Unie heeft een *Species Action Plan Bittern* gemaakt. De Roerdomp, waarvan er nog maar een paar honderd in ons land aanwezig zijn, is een prachtige ambassadeur voor waardevolle moerassen. Over de verspreiding en aantallen van de Roerdomp weten we vrij veel (zie de broedvogelatlas), maar komend broedseizoen willen we graag met extra inspanningen in één jaar komen tot een volledige, landdekkende inventarisatie. Die extra inspanningen zijn nodig omdat de indruk bestaat dat de soort soms onderteld wordt. Hoeveel Roerdampen zitten er in Nederland, zijn er recent nieuwe gebieden bezet en hoeveel Roerdampen zitten er momenteel in de echte bolwerken? Deze informatie is belangrijk om onze moerasgebieden en de Roerdomp goed te kunnen beschermen. We roepen bij dezen alle broedvogeltellers op extra aandacht te besteden aan de Roerdomp. Bezoek eens dat rietveld waar mogelijk Roerdampen zitten en probeer de bekende gebieden wat vaker

speciaal voor deze soort te bezoeken. Houdt bij de inventarisatie en interpretatie van de waarnemingen wel de onderstaande adviezen in de gaten:

- bezoek alle geschikte delen in het terrein in de periode van twee uur voor zonsopgang tot zonsopgang, eventueel middels een eerste 'snelle' ronde;
- breng minimaal drie bezoeken speciaal voor de Roerdomp in de periode van begin april tot half mei bij gunstige weersomstandigheden (droog en deels onbewolkt);
- teken waarnemingen van hoempende vogels in en doe dat ook (apart) met de overige waarnemingen;
- maak bij de interpretatie gebruik van waarnemingen van hoempende vogels en overige waarnemingen. Houdt rekening met verplaatsingen. Bij concentraties uitgaan van gelijktijdig hoempende vogels ('uitsluitende' waarnemingen). Waarnemingen van niet-gelijktijdig geregistreerde Roerdampen inpassen in bestaande territoria binnen een afstand van 1000 m, of als apart territorium honoreren bij een waarneming op meer dan 1000 m (fusieafstand);
- van een territorium is sprake indien er één waarneming (roepend of volwassen individu) is gedaan tussen 1 april en 10 juni;
- gelieve geluidsnabootsing achterwege te laten, dit kan verstoring tot gevolg hebben.

Geef uw waarnemingen van de Roerdomp door via de homepage van SOVON!
www.sovon.nl

Via de homepage van SOVON kunnen waarnemingen van de Roerdomp gemeld worden. Dit geldt voor waarnemingen binnen en buiten het broedseizoen (vanaf 1 januari 2003). De telresultaten van systematisch gebiedsinventarisaties ontvangen we graag op formulier en kaart. Op de homepage kunt u meer lezen over het jaar van de Roerdomp en over de Roerdomp zelf.

Meer informatie over het project volgt in de districtsnieuwsbrieven en op de homepage van SOVON. Met moerasvogeltellers die meedoen aan het BMP of LSB zal contact worden opgenomen. Aan tellers wordt gevraagd een speciaal ontwikkeld (eenvoudig) formulier in te vullen en de waarnemingen op een kaart aan te leveren. Voor vragen of aanmeldingen kan contact worden opgenomen met de districtscoördinator of ondergetekenden.

Op kleinere schaal gaat SOVON onderzoek doen naar de inventarisatie nauwkeurigheid van de Roerdomp, om zo meer inzicht te krijgen in het aantal benodigde bezoeken. Hiervoor zijn we op zoek naar enthousiaste vogeltellers, vooral in Roerdomp-kerngebieden. Hieraan gekoppeld worden de mogelijkheden verkend om met geluidsonames te bepalen of het steeds dezelfde Roerdomp is die roept of niet. Door meerdere jaren in hetzelfde gebied de geluiden op te nemen, kunnen we mogelijk zelfs inzicht krijgen in de jaarlijkse overleving van individuele Roerdampen. Met de informatie van deze onderzoeken kunnen we de monitoring en bescherming van de Roerdomp verbeteren en uitbreiden.

Michiel van der Weide & Chris van Turnhout, 024-6848148;
michiel.vanderweide@sovon.nl